

TERMINOLOGIA I FRAZEOLOGIA REPREZENTACJI SPÓŁKI (*PEŁNOMOCNIK, PROKURENT I PRZEDSTAWICIEL*) ORAZ ICH ANGIELSKIE EKWIWALENTY

Łucja Biel

Autorka jest doktorem nauk humanistycznych, adiunktem w Zakładzie Translatoryki przy Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Gdańskiego i czynnym zawodowo tłumaczem przysięgłym. Jest członkiem ekspertem TEPIŚ; na gdańskiej translatoryce prowadzi zajęcia praktyczne i teoretyczne z tłumaczeń prawnych i unijnych. Ukończyła translatorykę na Uniwersytecie Jagiellońskim, School of American Law (Chicago-Kent School of Law i UG) oraz Diploma in English and European Union Law (University of Cambridge). E-mail: anglb@ug.edu.pl.

Celem artykułu jest zbadanie podstawowej terminologii i frazeologii dotyczącej reprezentacji spółki w prawie polskim, a następnie identyfikacja stosowanych angielskich ekwiwalentów, czyli uzusu translacyjnego, oraz jego ocena. W badaniu terminologii polskiej skorzystano z następujących aktów prawnych: Kodeks spółek handlowych (k.s.h.), Kodeks cywilny (k.c.) i ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym (u.k.r.s.).

Reprezentacja spółki kapitałowej na zewnątrz może być realizowana: przez członków zarządu, na podstawie umocowania opartego na oświadczeniu woli — przez pełnomocników i prokurentów, przez przedstawicieli ustawowych, np.: kuratora czy likwidatora (Kidyba 2005: 486). Czynności podejmowane przez zarząd są dokonywane *za spółkę*, a przez inne osoby — *w imieniu spółki* (Kidyba 2005: 486). Reprezentacja może być *jednoosbowa*, gdy czynności prawne są dokonywane samodzielnie, np. przez członka zarządu, pełnomocnika, kuratora, lub *łączna*, gdy przy dokonywaniu czynności współdziałają co najmniej dwie osoby.

Wyróżnia się reprezentację *czynną*, czyli składanie oświadczeń woli — w tym m.in. podpisywanie w imieniu spółki, jak i reprezentację *bierną*, czyli przyjmowanie oświadczeń skierowanych do spółki. Ponadto można mówić o reprezentacji *sądowej*, która obejmuje dokonywanie czynności procesowych, np. przez zarząd (Potrzeszcz i Siemiątkowski (red.) 2003: 373).

1. Polska terminologia związana z reprezentacją

Umocowanie do działania w cudzym imieniu może mieć formę *przedstawicielstwa ustawowego*, jeżeli opiera się na ustawie, lub *pełnomocnictwa*, jeżeli opiera się na oświadczeniu reprezentowanego (art. 96 k.c.). *Pełnomocnictwo ogólne*, które musi być udzielone w formie pisemnej, obejmuje umocowanie do czynności zwykłego zarządu, natomiast pozostałe czynności wymagają pełnomocnictwa określającego ich rodzaj — *pełnomocnictwo rodzajowe* lub pełnomocnictwa do dokonania poszczególnych czynności — *pełnomocnictwo szczególne* (art. 98). Osobę udzielającą pełnomocnictwa nazywa się *mocodawcą*, a osobę, która dokonuje czynności w imieniu mocodawcy — *pełnomocnikiem*.

Zwróćmy uwagę na wyrażenia przyimkowe: mocodawca działa *przez* pełnomocnika. Pełnomocnik działa *za* mocodawcę/*w imieniu* mocodawcy *w zakresie/w granicach* umocowania; reprezentuje spółkę *jako* pełnomocnik i ma upoważnienie do działania *w charakterze* pełnomocnika. Mocodawca może udzielić pełnomocnictwa *do* dokonania czynności prawnych, zawierania umów, reprezentowania spółki, udziału w przetargu.

W kontekście polskich spółek kapitałowych mamy do czynienia z następującymi rodzajami pełnomocników:

1. **pełnomocnik spółki** powoływany przez zarząd → **prokurent**.
2. **pełnomocnik powoływany uchwałą wspólników/akcjonariuszy** do reprezentowania spółki (w wyjątkowych sytuacjach) lub **kurator** wyznaczany przez sąd.

3. pełnomocnik (wspólnika/akcjonariusza) do głosowania lub inni przedstawiciele do wykonywania prawa głosu.

A zatem termin *pełnomocnik* jest polisemiczny, czyli ma wiele znaczeń — zakres umocowania różni się w zależności od sposobu ustanowienia. Mając do czynienia z terminami polisemicznymi, należy pamiętać, że języki różnie organizują pola semantyczne i zamiast jednego wieloznacznego terminu jak w języku źródłowym język docelowy może mieć odrębne terminy na oznaczenie każdego znaczenia. Z uwagi na język angielski należy w szczególności rozróżnić pełnomocnika reprezentującego spółkę od pełnomocnika reprezentującego wspólnika/akcjonariusza podczas głosowania.

1.1 Prokurent i pełnomocnik spółki

Specjalnym rodzajem pełnomocnictwa, a zarazem najszerszym pełnomocnictwem w prawie polskim (Okolski et al. 2008: 124), jest **prokura**, która wymaga formy pisemnej i wpisu do rejestru przedsiębiorców (*zgłoszenie o udzieleniu prokury*). Jest udzielana przez przedsiębiorcę podlegającemu obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców, a więc nie może być udzielana przez osoby fizyczne będące przedsiębiorcami (Okolski et al. 2008: 123). Prokura obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa (art. 191 k.c.), „z jej zakresu zatem *implicite* są wyłączone czynności alienacji przedsiębiorstwa, prowadzące do zaprzestania jego prowadzenia” (Okolski et al. 2008: 125).

przedstawicielstwo:	<i>przedstawiciel — reprezentowany</i>
pełnomocnictwo:	<i>mocodawca — pełnomocnik</i>
prokura:	<i>mocodawca — prokurent</i>

W spółkach kapitałowych prokurenta powołuje zarząd spółki (art. 208 i 371 k.s.h.). Prokurent nie może przenieść prokury – czyli jej substytuować (Okolski 2008:125), ale może ustanowić pełnomocnika do określonych czynności. Pełnomocnictwo lub prokura może *wygasnąć* (np. ze śmiercią mocodawcy lub pełnomocnika, wskutek wykreślenia przedsiębiorcy z rejestru, ogłoszenia upadłości czy otwarcia likwidacji) lub może zostać *odwołane*.

Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje prokury: **jednoosobową** (zwaną również **samoistną**), gdy prokurent może dokonywać czynności samodzielnie, oraz **łączną** — gdy wymaga współdziałania. Przykładowo w spółkach kapitałowych pojawia się reprezentacja mieszana, która wymaga współdziałania dwóch członków zarządu lub jednego członka zarządu łącznie z prokurentem. Istnieje również prokura oddziałowa, która jest ograniczona do zakresu spraw wpisanych do rejestru oddziału przedsiębiorstwa (art. 109 k.c.).

1.2. Pełnomocnik zgromadzenia do reprezentowania spółki i kurator spółki

Szczególnym rodzajem pełnomocnika jest pełnomocnik ustanowiony na mocy uchwały zgromadzenia wspólników (w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością) lub walnego zgromadzenia (w spółkach akcyjnych) do reprezentowania spółki w ściśle określonych sytuacjach, gdyż z reguły spółkę reprezentuje pełnomocnik ustanawiany przez zarząd (cf. Kidyba 2005: 160). Wspomniane wyjątki dotyczą reprezentowania spółki w organizacji (art. 161 i 323 k.s.h.), reprezentowania spółki w umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nim (art. 210 k.s.h.), a także w sporze dotyczącym uchylenia lub stwierdzenia nieważności uchwały wspólników/akcjonariuszy (art. 253 i 379 k.s.h.). Jak podkreśla Kidyba, „pełnomocnik zgromadzenia nie jest pełnomocnikiem spółki *sensu stricto*, ze względu na to,

że jego umocowanie wynika z uchwały zgromadzenia wspólników, a nie z pełnomocnictwa udzielonego przez organ czy osobę uprawnioną do reprezentowania spółki” (2005: 524).

Pełnomocnika w sporach dotyczących uchylenia lub stwierdzenia nieważności uchwały zgromadzenia nazywa się w literaturze **specjalnym pełnomocnikiem** (Kidyba 2006: 487, Potrzeszcz i Siemiątkowski (red.) 2003: 425). W razie niewyznaczenia pełnomocnika uchwałą zgromadzenia, jeżeli pozwanej spółki nie może reprezentować zarząd (art. 253 i 426 k.s.h.), sąd wyznacza **kuratora spółki**. Jest to kurator procesowy spółki (Potrzeszcz i Siemiątkowski (red.) 2003: 426). Kurator może być również ustanowiony przez sąd, jeżeli spółka pomimo wezwań i grzywnien nie złoży wniosku o wpis do rejestru lub wymaganych dokumentów (art. 26 u.k.r.s.) oraz gdy nie może prowadzić swoich spraw z powodu braku powołanych organów (art. 42 k.c.).

1.3 Pełnomocnik do głosowania

W wyżej opisanych przypadkach mieliśmy do czynienia z pełnomocnikami, którzy reprezentują spółkę. Pełnomocnik może być również powołany przez wspólnika/akcjonariusza do udziału w zgromadzeniu i do wykonywania prawa głosu; takim pełnomocnikiem nie może być ani członek zarządu, ani pracownik spółki. Pełnomocnictwo musi być udzielone w formie pisemnej i dołączone do protokołu zgromadzenia. W poprzedniej wersji k.s.h. — w Kodeksie handlowym — pełnomocnik był określany mianem *przedstawiciela*, jednak, jak podkreślają Potrzeszcz i Siemiątkowski (red.) (2003: 730), poprawnym terminem jest właśnie *pełnomocnik*, „gdyż umocowanie wynika z oświadczenia woli akcjonariusza”. Poniżej przykład pełnomocnictwa do głosowania:

ABC Sp. z o.o. z siedzibą w ... udziela pełnomocnictwa Janowi Kowskiemu zamieszkałemu w ... do uczestnictwa i wykonywania prawa głosu na najbliższym Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników ABC Sp. z o.o.

1.4 Przedstawiciel

Prawo głosu na zgromadzeniu może być również wykonywane przez „innego **przedstawiciela**” (art. 243 i 412 k.s.h.). Może to być: „przedstawiciel ustawowy wspólników/akcjonariuszy małoletnich lub ubezwłasnowolnionych, likwidator, kurator osoby prawnej, syndyk masy upadłości, wykonawca testamentu, kurator spadku nieobjętego” (Potrzeszcz i Siemiątkowski (red.) 2003: 734). Ponadto prawa głosu przez przedstawiciela wykonują również współuprawnieni z udziału/akcji (art. 184 i 333 k.s.h.). Tego rodzaju przedstawiciela nie należy mylić z przedstawicielem handlowym (*sales representative, sales rep*).

2. Odpowiedniki angielskie

Powyższa dyskusja pokazuje, że zakres pojęciowy omawianych terminów nie jest identyczny i nie można ich traktować jako synonimów (zwłaszcza gdy tłumaczymy na język polski). W tej części zajmiemy się angielskimi ekwiwalentami, badając tłumaczenia k.s.h. wydawnictw Translegis, Zakamycze, Beck, tłumaczenia statutów największych spółek notowanych na warszawskiej GPW, polsko-angielskie słowniki prawnicze i popularny serwis dla tłumaczy www.proz.com.

2.1 Ekwiwalenty terminu *pełnomocnik* (do głosowania)

Omawianie ekwiwalentów rozpoczniemy od najmniej problematycznego terminu — *pełnomocnik do głosowania*, charakteryzującego się bardzo dużym stopniem przystawalności, gdyż ma swój odpowiednik w języku angielskim. Analogiczną instytucją zarówno prawa brytyjskiego, jak i amerykańskiego jest **proxy** (*proxy for a member, person appointed as proxy of the member*, w USA oprócz *proxy* spotyka się również — *proxyholder, holder of the proxy*). Jeżeli wspólnik/akcjonariusz jest osobą prawną, na zgromadzeniu reprezentuje go *corporate representative / duly authorised representative* (ponieważ spółka nie może fizycznie uczestniczyć), jednak przyjmuje się, że w takiej sytuacji wykonuje on prawo głosu osobiście (*to vote in person*). Wspólnik/akcjonariusz może również wykonać prawo głosu przez pełnomocnika (*proxy voting, to vote by proxy*). Warto podkreślić, że w terminologii brytyjskiej i amerykańskiej *proxy* jest pełnomocnikiem wspólnika/akcjonariusza, a nie — jak błędnie twierdzi Bączkowska (2008) — „pełnomocnikiem dyrektora”.

Pochodzący od łacińskiego słowa *procurare* (Clarkson 2009: 806), termin *proxy* jest wieloznaczny — oznacza zarówno pełnomocnika do głosowania, jak i dokument stwierdzający udzielenie pełnomocnictwa („The word ‘proxy’ is used indiscriminately to describe both the agent and the instrument appointing it”, Davies 2008: 455, przyp. 230), a także sam fakt ustanowienia pełnomocnika („the grant of authority by which a person is so authorised”, BLD 2004: 1263).

Poniżej zamieszczono ustawowy wzór brytyjskiego pełnomocnictwa, pochodzący z tzw. Table A — modelowych *Articles of Association*.

..... PLC/Limited I/We, ..., of, being a member/members of the above-named company, hereby appoint of, or failing him of, as my/our proxy to vote in my/our name[s] and on my/our behalf at the annual/any other general meeting of the company, to be held on 19....., and at any adjournment thereof. This form is to be used in respect of the resolutions mentioned below as follows: Resolution No. 1 *for *against Resolution No. 2 *for *against. *Strike out whichever is not desired. Unless otherwise instructed, the proxy may vote as he thinks fit or abstain from voting. Signed this day of 19.....
--

Ustanowienie pełnomocnika to *appointment of a proxy*, forma czasownikowa — *to appoint a proxy (to vote/to act at the general meeting)*, z kolei akcjonariusz/wspólnik ustanawiający pełnomocnika — *appointor*. Pełnomocnictwo powinno być należycie sporządzone (*duly executed proxy*), aby było ważne (*validity of proxies*). W celu weryfikacji ważności pełnomocnictw muszą one być złożone odpowiednio wcześniej przed rozpoczęciem zgromadzenia (*to lodge a proxy* (UK) / *to submit a proxy* (US)). W prawie amerykańskim pełnomocnictwo do głosowania jest z reguły ważne przez jedenaście miesięcy i może być odwoływalne (*revocable*) lub nieodwoływalne (*irrevocable*). W przypadku odwołania pełnomocnictwa należy spółkę o tym fakcie powiadomić (*notice of termination, notice of termination of proxy's authority*). Istnieją specjalne firmy, które reprezentują wspólników/akcjonariuszy w charakterze pełnomocnika lub doradzają im, jak należy głosować (*proxy firm*) oraz firmy, które zajmują się mobilizowaniem wspólników/akcjonariuszy do powołania pełnomocników do głosowania, np. w celu

zapewnienia kworum (*proxy solicitation firm*). W przypadku spółek o rozproszonym akcjonariacie pojawia się zjawisko pozyskiwania pełnomocnictw od akcjonariuszy (*proxy fight, proxy battle, proxy contest*) przez zarząd spółki lub inne zainteresowane strony w celu uzyskania wpływu na decyzje zgromadzenia lub w celu przejęcia spółki („a struggle between two corporate factions to obtain the votes of uncommitted shareholders”, BLD 2004: 1263).

Na zakończenie tej części warto podkreślić, że w brytyjskim i amerykańskim prawie spółek termin *proxy* pojawia się wyłącznie w kontekście pełnomocnictw do głosowania na zgromadzeniach, do czego wrócimy przy omawianiu prokurenta.

W przypadku terminów o bardzo dużym stopniu przystawalności powinniśmy stosować ekwiwalenty funkcjonalne, czyli analogiczne terminy języka docelowego. Jak podkreśla Jopek-Bosiacka, w takiej sytuacji „tam gdzie to możliwe, należy odwoływać się do analogicznych instytucji prawa anglosaskiego (...) [w] przeciwnym razie narazimy się jako tłumacze na zarzut braku profesjonalizmu” (2006: 134). Sprawdźmy zatem, jakie są angielskie ekwiwalenty trzech terminów: *pełnomocnik do głosowania*, *pełnomocnictwo* i *wykonywać prawo głosu przez pełnomocnika*, w tłumaczeniach k.s.h.

	Translegis	Beck	Zakamycze
pełnomocnik (art. 243 i 412)	<i>proxy</i>	<i>proxy</i>	<i>proxy</i>
Nie może on również być pełnomocnikiem pozostałych akcjonariuszy na walnym zgromadzeniu przy podejmowaniu takich uchwał. (art. 142)	<i>He cannot act as a proxy of the remaining shareholders at the general meeting when such resolutions are made.</i>	<i>Nor shall he act as a proxy for the remaining shareholders at the general assembly in the vote on such resolutions.</i>	<i>He may not act as attorney-in-fact for the remaining shareholders at a general meeting when such resolutions are adopted.</i>
wykonywać prawo głosu przez pełnomocników (art. 243 i 412)	<i>exercise their voting right by proxy</i>	<i>exercise the voting right by proxy</i>	<i>exercise their voting rights by proxy</i>
pełnomocnictwo			
• udzielone przez wspólnika (art. 243)	• <i>proxy</i>	• <i>proxy</i>	• <i>power of attorney</i>
• udzielone przez akcjonariusza (art. 421)	• <i>power of attorney</i>	• <i>proxy</i>	• <i>proxy</i>

Pomimo iż są to stosunkowo proste terminy, tabela pokazuje pewne rozbieżności wynikające najprawdopodobniej z nierozpoznania, że chodzi o pełnomocnika do głosowania, ponieważ informacja „do głosowania” jest często *implicite* i wynika z kontekstu. Za przykład może posłużyć *attorney-in-fact* w tłumaczeniu Zakamycze. Jeżeli chodzi o nazwę dokumentu pełnomocnictwa, nieuzasadnione jest różnicowanie ekwiwalentu w zależności od tego, czy udziela go wspólnik (sp. z o.o.) czy akcjonariusz (S.A.). W języku angielskim takie rozróżnienie nie istnieje. Jak już wcześniej wspomniano, dokument stwierdzający udzielenie pełnomocnictwa to po prostu *proxy*; inne możliwe nazwy – *instrument of proxy*, *proxy form*, *AGM/EGM form of proxy* lub w amerykańskiej angielszczyźnie *appointment form*. Tłumaczenie pełnomocnictwa do głosowania jako „power of attorney” należy uznać za brak konsekwencji terminologicznej.

Z kolei naturalnie brzmiącym ekwiwalentem terminu *głosowanie przez pełnomocnika* jest *to vote by proxy*. W tłumaczeniach statutów polskich spółek giełdowych można również spotkać: *to vote by a proxy*, *vote through a proxy*, *vote through an attorney*, *vote through a duly authorised representative*. Zwroty te są zrozumiałe, jednak mało naturalne i narażają tłumacza na zarzut, że nie zna prawidłowego terminu języka docelowego.

2.2 Ekwiwalenty terminu *przedstawiciel*

Jak już wspomniano w podrozdziale 1.4, prawo głosu może być wykonywane przez **innego przedstawiciela**, jak np. przedstawiciela ustawowego wspólników/akcjonariuszy małoletnich lub ubezwłasnowolnionych, kuratora osoby prawnej, syndyka czy wykonawcę testamentu. Zobaczmy, jak ten termin został przetłumaczony w angielskich wersjach k.s.h.

	Translegis	Beck	Zakamycze
wykonywanie prawa głosu przez innego przedstawiciela	<i>exercise of voting right through another representative</i>	<i>exercise of the voting right through another representative</i>	<i>exercise of voting rights by/through another representative</i>

We wszystkich tłumaczeniach pojawia się ekwiwalent dosłowny „another representative”, który wydaje się słusznym wyborem, ponieważ jest dostatecznie ogólny, aby objąć swoim zakresem różnego rodzaju przedstawicieli. Najczęściej spotykanym odpowiednikiem przedstawiciela ustawowego jest **statutory representative** lub *statutory agent*, przy czym drugi ekwiwalent może wprowadzać w błąd, gdyż w terminologii amerykańskiej *statutory agent* oznacza pełnomocnika do doręczeń ustanawianego przez spółkę prowadzącą działalność w innym stanie niż w tym, w którym została zarejestrowana (Biel 2008: 20). Z kolei przedstawiciel ustawy osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej to (*legal*) **guardian** („one who has the legal authority and duty to care for another’s person or property, esp. because of the other’s infancy, incapacity, or disability”, BLD 2004: 725, relacja *guardian – ward*). W Szkocji odpowiednikiem przedstawiciela osoby ubezwłasnowolnionej jest **curator bonis** (relacja *curator bonis – ward*); również w terminologii amerykańskiej *curator* oznacza m.in. pełnomocnika osoby ubezwłasnowolnionej („a temporary guardian or conservator appointed by a court to care for the property or person of a minor or incapacitated person”, BLD 2004: 410).

Przejdźmy teraz do **wspólnego przedstawiciela** ustanawianego przez współuprawnionych z udziału (art. 184) lub akcji (art. 333). Wspólny przedstawiciel realizuje zarówno obligacyjne, jak i organizacyjne prawa współuprawnionych, czyli nie tylko prawo głosowania na zgromadzeniach, ale również prawo indywidualnej kontroli spółki, prawo zwrotu dopłat itp. (Kidyba 2005: 353).

	Translegis	Beck	Zakamycze
Współuprawnieni z udziału lub udziałów wykonują swoje prawa w spółce przez wspólnego przedstawiciela.	<i>Beneficial co-holders of a share or shares shall exercise their rights in the company through a common representative.</i>	<i>The joint holders of the share or shares shall exercise their rights in the company through a common representative.</i>	<i>Beneficiaries of rights attached to a share or shares shall exercise their rights in the company through a common representative.</i>
Współuprawnieni z akcji wykonują swoje prawa w spółce przez wspólnego przedstawiciela.	<i>Beneficial co-holders shall exercise their rights in the company through a common representative.</i>	<i>Joint rightholders under a share shall exercise their rights in the company through a common representative.</i>	<i>Beneficiaries of rights attached to a share or shares shall exercise their rights in the company through a common representative.</i>

We wszystkich tłumaczeniach pojawia się, podobnie jak powyżej, ekwiwalent dosłowny „common representative”, co jest również słusznym wyborem, ponieważ nie jest to wyłącznie pełnomocnik do głosowania. Warto natomiast zwrócić uwagę na termin **współuprawnieni z**

udziału/akcji, który nie ma stabilnego ekwiwalentu. W tym przypadku pojawiają się aż cztery rozwiązania: *beneficial co-holder*, *beneficiaries of rights attached to a share*, *joint holder of the share* i *joint rightholders under a share*, przy czym Beck bezzasadnie wprowadza odrębne ekwiwalenty w zależności od tego, czy ktoś jest uprawniony z udziału czy z akcji, pomimo iż zarówno udział, jak i akcja mają ten sam ekwiwalent — *share*. Rozbieżność ekwiwalentów wynika najprawdopodobniej z problemów z leksykalizacją, gdyż ten polski termin ma odpowiednik zarówno w prawie brytyjskim (**joint holder of share**), jak i amerykańskim (*joint owner of stock*), można więc mówić o dużej przystawalności terminologicznej (cf. Biel 2009: 48). Jeżeli chodzi o samo prawo wykonywania głosu na zgromadzeniach w spółkach brytyjskich, to jest ono nieco inaczej rozwiązane w prawie brytyjskim, gdyż jest wykonywane przez tego współuprawnionego, który jest wpisany do rejestru wspólników/akcjonariuszy na pierwszym miejscu jako tzw. *senior holder*. Jeżeli taki uprzywilejowany współuprawniony nie może wykonywać prawa głosu osobiście, wyznacza pełnomocnika do głosowania, czyli *proxy*.

2.3 Ekwiwalenty terminów *pełnomocnik zgromadzenia i kurator spółki*

Kolejny rodzaj pełnomocnika jest ustanawiany na mocy uchwały zgromadzenia do reprezentowania spółki w wyjątkowych sytuacjach:

- 1) pełnomocnik ustanawiany jednomyślną uchwałą wspólników (sp. z o.o.) lub jednomyślną uchwałą założycieli (SA) w przypadku spółki w organizacji,
- 2) pełnomocnik ustanawiany uchwałą wspólników/walnego zgromadzenia reprezentujący spółkę w umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nim,
- 3) pełnomocnik ustanawiany uchwałą wspólników/walnego zgromadzenia do reprezentowania spółki w sporze dotyczącym uchylenia lub stwierdzenia nieważności uchwały wspólników/akcjonariuszy, tzw. specjalny pełnomocnik,
- 4) kurator spółki wyznaczony przez sąd, jeżeli w sytuacji opisanej w ad. 3) brak uchwały o ustanowieniu pełnomocnika lub gdy spółka nie może prowadzić swoich spraw z powodu braku powołanych organów.

W poniższej tabeli przedstawiono angielskie ekwiwalenty w tłumaczeniach k.s.h.

	Translegis	Beck	Zakamycze
1) spółka w organizacji pełnomocnik (sp. z o.o.) pełnomocnik (SA)	<i>attorney</i> <i>attorney</i>	<i>attorney in fact</i> <i>attorney in fact</i>	<i>attorney</i> <i>representative</i>
2) pełnomocnik: umowa między spółką a członkiem zarządu oraz spór z nim	<i>attorney</i>	<i>attorney in fact</i>	<i>attorney</i>
3) pełnomocnik: spór dotyczący uchylenia uchwały zgromadzenia	<i>attorney</i>	<i>attorney in fact</i>	<i>attorney</i>
4) kurator spółki: spór dotyczący uchylenia uchwały zgromadzenia	<i>curator to act for the company</i>	<i>curator for the company</i>	<i>custodian for the company</i>

W przypadku pełnomocnika we wszystkich tłumaczeniach zastosowano technikę uogólnienia poprzez użycie mniej precyzyjnych terminów angielskich *attorney*, *attorney in fact* i *representative* (choć niezrozumiałe jest wprowadzenie przez Zakamycze różnych ekwiwalentów w zależności od formy prawnej spółki w organizacji). **Attorney** oznacza stronę pełnomocnictwa *power of attorney*: „one who is designated to transact business for another; a legal agent” (BLD 2004: 138). **Attorney-in-fact** (prawidłowa pisownia z łącznikami) jest stosowany wymiennie z *attorney*, głównie w terminologii amerykańskiej ze względu na polisemiczność *attorney*. Amerykański *attorney* oznacza 1) prawnika i w tym znaczeniu jest również nazywany *attorney-at-law*, *public attorney*; 2) pełnomocnika i w tym

znaczeniu funkcjonuje też jako *attorney-in-fact*, *private attorney*. W terminologii brytyjskiej *attorney* stosowany jest głównie w drugim znaczeniu, tj. pełnomocnika, stąd nie ma konieczności wyodrębniania *attorney-in-fact*. W kontekście spółek *attorney/attorney-in-fact* jest najczęściej pełnomocnikiem powoływanym przez zarząd i nie implikuje ustanowienia przez zgromadzenie jak w przypadku *pełnomocnika zgromadzenia*, może więc wystąpić konieczność doprecyzowania poprzez eksplicytację *appointed by the General Meeting*.

Więcej problemów sprawia ustanawiany przez sąd *kurator spółki*. W tłumaczeniach k.s.h. mamy dwie propozycje: *curator* i *custodian*, które nie są idealne. Pierwszy ekwiwalent – jak już wcześniej wspomniano – kojarzy się przede wszystkim z przedstawicielem ustawowym ubezwłasnowolnionych. Garner traktuje *curator* jako synonim *conservator*: „*Conservator* is often used in the sense ‘a court-appointed guardian of an incompetent’ ... Primarily a civil law term (used, e.g., in Scotland), *curator* has an identical meaning; this term has been adopted in a number of common-law jurisdictions, however, as in several American states” (2001: 206). Dodatkowo *curator* oznacza w języku angielskim kustosza czy kuratora wystawy i nie występuje w kontekście spółek, chociaż dodanie „to act for the company” zwiększa stopień ekwiwalencji. Z kolei *custodian* jest używany w ogólnym znaczeniu opiekuna prawnego: „in the legal sense, this word means ‘guardian’ or ‘protector’.” (Garner 2001: 241). Oprócz tego, w odniesieniu do spółek pojawia się w postępowaniu upadłościowym, co może wprowadzać w błąd: “a prepetition agent who has taken charge of any asset belonging to the debtor” (BLD, 2004: 412). W brytyjskich słownikach prawniczych praktycznie nie występuje z wyjątkiem zwrotu „custodian trustee”. Zatem ani *custodian*, ani *curator* nie odzwierciedlają z równą precyzją znaczenia polskiego terminu. Można spróbować zastosować ekwiwalent opisowy, podkreślając fakt ustanowienia pełnomocnika przez sąd: np. *court-appointed attorney of the company*, *corporate agent*, *agent of the company*.

2.4 Ekwiwalenty terminu *prokurent*

Na koniec zajmiemy się najtrudniejszym terminem — *prokurentem*. Prokurent jest powoływany przez zarząd spółki, a jego ustanowienie wymaga rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym. Nie ma odpowiednika w języku angielskim, jest to zatem tzw. termin bezekwiwalentowy. Zobaczmy, jakie ekwiwalenty zaproponowano w tłumaczeniach k.s.h.

	Translegis	Beck	Zakamycze
prokurent	<i>procurator</i>	<i>holder of the commercial power of attorney</i>	<i>holder of a commercial power of attorney (prokurent)</i>
prokura	<i>procuration</i>	<i>commercial power of attorney</i>	<i>commercial power of attorney (prokura)</i>
• jednoosobowa	• <i>one-person</i>	• <i>single-person</i>	• <i>individual</i>
• łączna	• <i>joint</i>	• <i>joint</i>	• <i>joint</i>

Istnieje kilka technik radzenia sobie z terminami bezekwiwalentowymi, począwszy od tych, które sygnalizują obcość (ekwiwalenty ukierunkowane na język źródłowy, egzotyzacja) po takie, które dążą do optymalnego przybliżenia pojęcia poprzez wykorzystanie terminów istniejących w docelowym języku prawnym (ekwiwalenty ukierunkowane na język docelowy, udomowienie). Do drugiej grupy należy zaliczyć ekwiwalent opisowy zaproponowany przez Becka i Zakamycze: **commercial power of attorney**, stanowiący modyfikację bardziej ogólnego terminu prawa angielskiego, tj. *power of attorney*, czyli pełnomocnictwa. Z pewnością dobrym rozwiązaniem jest dodanie glosy, tj. nazwy polskiej instytucji w nawiasie, ponieważ *prokura* istnieje również w innych krajach (np. w prawie niemieckim, duńskim, norweskim, szwedzkim czy czeskim), więc może być znana prawnikom angielskim

zajmującym się sprawami międzynarodowymi. Ekwiwalent terminu *prokurent* – *holder of a commercial power of attorney* – jest zrozumiały, nie oddaje jednak w pełni znaczenia polskiego terminu. Z kolei ekwiwalenty **procurator**/*procuration* są ukierunkowane na język źródłowy i sygnalizują obcość. *Procurator* w znaczeniu pełnomocnika jest archaizmem („Hist. English law. An agent, attorney, or servant”, BLD 2004: 1244). Termin *procuration* jest również relatywnie rzadki i pojawia się w nielicznych słownikach, może być zatem niezrozumiały. Niektórzy odbiorcy mogą go skojarzyć z rozwinięciem skrótu *pp* oraz *per proc.*, tj. *per procurationem* / *by procuration*, czyli z *upoważnienia*. W gruncie rzeczy *procurator* ma podobnie ogólny zakres semantyczny jak inne terminy oznaczające pełnomocnika, np. *attorney*, *attorney-in-fact* czy *agent*, i nie implikuje, że jest to pełnomocnik spółki ustanawiany przez zarząd i zgłaszany do rejestru (*procuration* – „the act of appointing someone as an agent or attorney-in-fact”, BLD 2004: 1244).

Prokura jednoosobowa (samoistna) nie ma stabilnego ekwiwalentu — w każdym tłumaczeniu jest inna propozycja: *one-person*, *single-person* i *individual*. Dodatkowo w tłumaczeniu Zakamycze pojawia się konstrukcja opisowa: „power of attorney authorising the holders thereof to act individually or jointly”. W angielskich i amerykańskich pełnomocnictwach można spotkać następujące konstrukcje: **attorneys appointed severally**, *attorneys appointed to act severally, each attorney is empowered to act alone*, które byłyby najbardziej naturalnymi ekwiwalentami prokury samoistnej, z kolei *attorneys appointed jointly* czy *attorneys appointed to act jointly* — prokury łącznej.

Procurator i *holder of a general power of attorney* nie są jedynymi ekwiwalentami spotykanymi w praktyce tłumaczeniowej. W popularnym serwisie dla tłumaczy www.proz.com za optymalne ekwiwalenty terminów *prokurent* i *prokura* najczęściej uznaje się *proxy* i *commercial proxy*. Te ekwiwalenty są niestety dosyć często spotykane, pomimo iż są mylące i mogą być niezrozumiałe dla rodzimych użytkowników języka angielskiego. Ich największą wadą jest to, iż w prawie brytyjskim i amerykańskim *proxy* kojarzy się jednoznacznie z pełnomocnikiem do głosowania, a w prawie spółek nie występuje w innych kontekstach.

Terminy *prokurent* i *prokura* zostały przeszczepione na grunt polski (tzw. *legal transplant*) z prawa niemieckiego – odpowiednio *Prokurist* i *Prokura*. Uzasadnione zatem wydaje się sprawdzenie angielskich ekwiwalentów niemieckiego terminu *Prokurist*. W serwisie www.proz.com można spotkać następujące ekwiwalenty:

- *authorized signatory, authorized company signatory*
- *authorized representative*
- *holder of a general power of attorney, registered holder of a general commercial power of attorney, registered holder of a general commercial power of attorney, holder of procuration*
- *attorney*
- *company officer, officer of the corporation, officer with procuration, company officer with special power of attorney, officer holding a general power of attorney*
- *registered manager*
- *confidential clerk.*

Ekwiwalent, który zyskuje największą aprobatę na niemieckich stronach www.proz.com to **authorized (company) signatory** lub *Prokurist* z wyjaśnieniem „holder of a general commercial power of attorney”. Co ciekawe, brak tak popularnego na polskich stronach (*commercial*) *proxy*. Stosowanie przez polskich i niemieckich tłumaczy innych ekwiwalentów na oznaczenie podobnego pojęcia może wywoływać konsternację u odbiorcy angielskiego.

Warto zwrócić uwagę na dodatkowy aspekt. W polskich ekwiwalentach pojawia się *commercial power of attorney*; z kolei w niemieckich również **general power of attorney**.

Według BLD jest to – podobnie do pełnomocnictwa ogólnego i prokury – bardzo szerokie umocowanie: „a power of attorney that authorizes an agent to transact business for the principal” w przeciwieństwie do pełnomocnictwa rodzajowego czy szczególnego zwanego *special power of attorney*: „A power of attorney that limits the agent’s authority to only a specified matter” (2004: 1210). Zatem użycie *general* jest ciekawym rozwiązaniem, gdyż podkreśla właśnie szeroki zakres umocowania.

W poszukiwaniu optymalnego ekwiwalentu powinniśmy jeszcze zastanowić się nad tym, jak kwestia reprezentacji spółki rozwiązana jest w spółkach brytyjskich i amerykańskich. Członkowie organu zarządzającego-nadzorczego *board of directors* „have the power to bind the company”, czyli są umocowani do zaciągania zobowiązań w imieniu spółki. W spółkach istnieje również funkcja sekretarza spółki, *company secretary*, który podpisuje dokumenty w imieniu spółki. *Directors* mają prawo ustanowienia pełnomocnika zwanego w spółkach brytyjskich (*duly authorised*) *agent of the company* lub *attorney of the company*, a zakres umocowania jest precyzowany w dokumencie pełnomocnictwa:

- *The directors may, by power of attorney or otherwise, appoint any person to be the **agent of the company** for such purposes and on such conditions as they determine, including authority for the agent to delegate all or any of his powers. (Table A)*
- *The directors may by power of attorney under the seal or acting by two of them or one of them and the secretary appoint any corporation, firm or individual, or any fluctuating body of persons, to be the attorney or **attorneys of the company** for such purposes and with such powers, authorities and discretions (...) as they may think fit, with or without power to sub-delegate. (EFP 2000: 350)*
- *Under the law of England and Wales or Northern Ireland a company may, by instrument executed as a deed, empower a person, either generally or in respect of specified matters, as its **attorney** to execute deeds or other documents on its behalf. (CA 2006)*

Modyfikacje *agent* mogą być problematyczne na gruncie amerykańskim, gdzie *registered agent* to pełnomocnik do doręczeń (podobnie jak wspomniany wcześniej *statutory agent*), z kolei dobrze wyglądający na pierwszy rzut oka *commercial registered agent* to spółka pełniąca funkcję pełnomocnika do doręczeń i obsługująca co najmniej 50 podmiotów.

W celu zobrazowania frazeologii sięgniemy do amerykańskiego pełnomocnictwa (*Deed of appointment of attorneys-in-fact*), do którego dołączona jest karta wzoru podpisów (*specimen signature form*), w którym mocodawca (*appointor, grantor/granter*) ustanawia pełnomocników (*X appoints each of the persons as attorneys-in-fact, X hereby authorizes and empowers Y to act as the Attorney-in-fact in the name or on behalf of the Bank*).

Warto jeszcze wspomnieć o dodatkowym terminie — *pełnomocnik zarządu*, który bywa niekiedy błędnie tłumaczony jako *plenipotentiary of the management board*. W języku angielskim *plenipotentiary* pojawia się głównie w kontekście dyplomatycznym lub rządowym, np. *minister plenipotentiary*. Bardziej naturalnym odpowiednikiem będzie *agent, attorney* czy *representative of the management board*.

Reasumując, popularny na gruncie polskim ekwiwalent terminu *prokurent commercial proxy* należy uznać za niezadowalający. Lepszym rozwiązaniem jest ekwiwalent opisowy (*registered*) *attorney of the company, attorney-in-fact for the company, holder of general (commercial) power of attorney, authorized agent, agent of the company* z glosą w nawiasie (*prokurent*). *Prokurent* pokazuje, że w przypadku terminów bezekwiwalentowych może wystąpić szerokie spektrum ekwiwalentów, odzwierciedlające próby optymalnego przybliżenia odbiorcy nieznanego pojęcia.

3. Dążenie do uzyskania naturalności przekładu — polska frazeologia związana z reprezentacją

Na zakończenie artykułu zamieszczam zestawienie frazeologii dla omawianych terminów: *mocodawca*, *pełnomocnictwo*, *pełnomocnik*, *prokura*, *prokurent*, *przedstawiciel*, *przedstawicielstwo*, *umocowanie*, *reprezentant* i *reprezentacja*, opracowane na Korpusie Prawa Polskiego (211 aktów prawnych). Zestawienie obrazuje zakres pól pojęciowych poszczególnych terminów i dokumentuje słowa najczęściej pojawiające się w ich najbliższym sąsiedztwie. Jak słusznie podkreśla Kierzkowska, „[i]stnieje powszechny konsensus co do tego, że przy tłumaczeniu w zakresie frazeologii obowiązuje konwencja docelowego języka prawnego i prawniczego” (2002: 56). Jednak poszanowanie konwencji frazeologicznych nie jest wcale łatwe – badania korpusowe pokazują, że w tłumaczeniach dochodzi do zniekształceń kolokacji poprzez ich nienaturalną dystrybucję pod wpływem języka źródłowego (Mauranen 2006: 97). Za przykład może posłużyć zwrot z angielskiego pełnomocnictwa „to appoint an attorney(-in-fact)” (np. *by virtue of the powers contained in ... the Appointor is authorised to appoint attorneys-in-fact of the Bank*). Korpus wskazuje, że typową kolokacją w języku polskim jest „powołać pełnomocnika” lub „ustanowić pełnomocnika”, jednak w tłumaczeniach można również spotkać mniej naturalne „wyznaczyć/mianować pełnomocnika”. A naturalność w tłumaczeniu uzyskuje się przez stosowanie tego, co jest typowe, a nie jedynie możliwe.

MOCODAWCA

- działać za mocodawcę, naruszyć interesy ~, zwrócić ~ dokument pełnomocnictwa
- ~ ustanawia pełnomocnika, wypowiada/odwołuje pełnomocnictwo
- mocodawca i jego pełnomocnik, pełnomocnictwo z podpisem ~, czynność dokonana w imieniu ~

PEŁNOMOCNICTWO

- udzielić ~ (*na piśmie pod rygorem nieważności, udzielić pełnomocnictwa adwokatowi*); podpisać, przyjąć ~ | odwołać, wypowiedzieć, cofnąć ~ | działać (*jednoosobowo*) na podstawie ~
- ujawnić ~; żądać ~; dołączyć ~ do akt, pisma; zastrzec w ~; zastępować na podstawie udzielonego ~ (*przed sądami*)
- ~ wygasa (*przez śmierć mocodawcy*)
- zakres, treść ~; tryb udzielania ~; sprawy objęte ~; opłata skarbową od ~; stosunek ~ (*podstawa do wypowiedzenia przez adwokata stosunku pełnomocnictwa*), osoba działająca bez ~; oświadczenie pełnomocnika o przyjęciu ~
- rodzaj pełnomocnictwa: ogólne/szczególne; nieodwołane; wadliwe; dalsze pełnomocnictwo (*radca prawny może udzielić dalszego pełnomocnictwa (substytucji) innemu radcy prawnemu*)
- dokument ~, dokument stwierdzający udzielenie ~; odpis, kopia ~ (*uwierzytelniona lub poświadczona urzędowo kopia pełnomocnictwa*), wyciąg z ~, ~ z podpisem mocodawcy
- **pełnomocnictwo do:** dokonania czynności prawnych, zawierania umów, reprezentowania spółki/Skarbu Państwa, rozporządzenia mieniem upadłego, udziału w przetargu/likwidacji, prowadzenia negocjacji, złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku, podpisywania deklaracji | pełnomocnictwo do rachunku bankowego | pełnomocnictwo uprawniające do działania w postępowaniu dyscyplinarnym
- **pełnomocnictwo procesowe:** udzielić, wypowiedzieć ~; reprezentować klienta na podstawie ~ w związku z toczącym się postępowaniem
- rejestr pełnomocnictw

PEŁNOMOCNIK

- powołać (*pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników/ przez Zarząd NBP*), ustanowić ~, reprezentować spółkę jako ~, wykonywać prawo głosu przez ~, głosować przez ~
- wyznaczyć, wskazać, ustanowić pełnomocnika do doręczeń
- mieć ~, korzystać z pomocy ~, doręczyć orzeczenie/pismo pełnomocnikowi
- pełnomocnik spółki handlowej, osoby prawnej/fizycznej, przedsiębiorcy, stały ~ uprawniony do

prowadzenia spraw przedsiębiorcy, ~ w prowadzeniu działalności, ~ na walnym zgromadzeniu | pełnomocnik działający samodzielnie | pełnomocnik dyrektora, rady pracowniczej, podatnika/płatnika, interwenienta, syndyka, wierzyciela, wspólny ~ (*wierzyciele, którzy mają wierzitelność solidarną lub niepodzielną, głosują przez wspólnego pełnomocnika*); | **pełnomocnik procesowy**, ~ strony, oskarżyciela posiłkowego/prywatnego, powoda cywilnego, ~ do prowadzenia sprawy, ~ wyznaczony z urzędu | **pełnomocnik do doręczeń** | pełnomocnik nieobecnego | pełnomocnik wyborczy, ~ komitetu wyborczego, ~ finansowy komitetu wyborczego | główny pełnomocnik graniczny, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych; ~ do spraw organizacji ABW/Urzędu...; ~ Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów; ~ terenowy Rzecznika Praw Obywatelskich

- mocodawca i pełnomocnik; strona, jej obrońca i pełnomocnik; Biuro Pełnomocnika
- **przez pełnomocnika**: działać ~, dokonywać czynności ~, wykonywać prawo głosu ~, podpisać deklarację ~, złożyć oświadczenie ~, wykonywać uprawnienia ~, stawić się osobiście lub ~, zawarcie małżeństwa ~, strona reprezentowana ~, szkoda wyrządzona ~
- **jako pełnomocnik**: reprezentować spółkę ~, zawierać umowę ~, głosować ~
- **w charakterze pełnomocnika**: upoważnienie do działania ~, występować ~, radca prawny ustanowiony ~ przez pokrzywdzonego

PROKURA

- ustanowić, udzielić ~ (*udzielona prokura; osoby, którym udzielono prokury łącznie*); odwołać ~; przenieść ~ (*prokura nie może być przeniesiona*); ograniczyć ~
- prokura wygasa (*ze śmiercią prokurenta, wskutek wykreślenia przedsiębiorcy z rejestru*)
- rodzaj prokury: jednoosobowa, łączna; oddziałowa (*prokurę można ograniczyć do zakresu spraw wpisanych do rejestru oddziału przedsiębiorstwa (prokura oddziałowa)*)
- sposób wykonywania ~; dokument stwierdzający udzielenie ~; zgłoszenie o udzieleniu ~

PROKURENT

- powołać ~
- prawa ~ (~ *wynikające z przepisów o prokurze*); współdziałanie jednego członka zarządu łącznie z prokurentem/współdziałanie dwóch członków zarządu

UMOCOWANIE

- ~ wygasa ze śmiercią mocodawcy/pełnomocnika, opiera się na ... (*ustawie/oświadczeniu reprezentowanego*)
- być umocowanym (*do działania w imieniu XYZ, do reprezentowania spółki*); mieć/posiadać ~ (*likwidator posiada umocowanie do wykonywania obowiązków*); wykazać ~
- umocowanie **do**: czynności zwykłego zarządu, zawarcia umowy, działania w cudzym imieniu, czynności sądowych, wykonania czynności w imieniu dającego zlecenie, sporządzenia zapisu na sąd polubowny | bank umocowany do zawarcia umowy kredytu | umocowanie wierzyciela/maklera do...
- **bez umocowania**: działanie ~, działać w imieniu spółki ~, działający ~, zawarcie umowy ~, czynność prawna dokonana w cudzym imieniu ~ lub z przekroczeniem jego zakresu
- **brak umocowania**: wiedzieć o braku umocowania, brak należytego umocowania pełnomocnika
- **granice umocowania**: ustalić/przekroczyć ~; działać w granicach umocowania, czynność prawna dokonana przez przedstawiciela w granicach umocowania | **zakres umocowania**: przekroczyć ~, pełnomocnicy z takim samym zakresem umocowania, działać w zakresie umocowania
- **umocowany**: działać osobiście lub przez umocowanego przedstawiciela, wyznaczyć umocowanego przedstawiciela; należycie umocowany: pełnomocnik strony jest należycie umocowanym; uchwała/oświadczenie ~ organów organizacji; osoba niemająca należytego ustawowego umocowania

PRZEDSTAWICIEL

- ustanowić ~; wyznaczyć ~ (*dla osoby nieobecnej*); wyznaczyć/delegować ~ do (*udziału w*

<i>posiedzeniu, wykonywania czynności</i>) mianować, odwołać ~ (<i>Rzeczypospolitej w innych państwach</i>) mieć ~ , być przedstawicielem dokonać czynności przez ~, dokonać/przeprowadzić coś w obecności ~ powołać spośród ~ • przedstawiciel instytucji, kontrolowanej jednostki, przewoźnika, organizacji społecznej/zawodowej, spółdzielni (<i>zebranie przedstawicieli spółdzielni</i>) pracodawcy, pracowników, związku zawodowego skazanego samorządu, organu gminy, organu administracji, Skarbu Państwa, Sejmu, ~ ministra właściwego do spraw...; Narodu (<i>posłowie są przedstawicielami Narodu</i>); Komisji Nadzoru Finansowego • przedstawiciel podatkowy, dyplomatyczny, prawny, procesowy, społeczny, towarowy • przedstawiciel ustawowy: pełnić funkcję ~; podejmować czynności procesowe przez ~ dziecko i jego ~, ~ dziecka (<i>rodzice są ustawowymi przedstawicielami dziecka</i>); ubezpieczony albo jego ~ lub pełnomocnik na wniosek/żądanie ~; zgoda ~ (<i>rozporządzać zarobkiem bez zgody ~; wymaga zgody ~</i>) • umocowany, upoważniony ~ ; pełnomocny ~Rzeczypospolitej Polskiej ustanowiony, wyznaczony ~ wspólny ~ oficjalny, akredytowany, pośredni ~ ~ uprawniony do przyjęcia świadczeń, działania w postępowaniu
PRZEDSTAWICIELSTWO ➤ otworzyć, (u)tworzyć ~ (<i>na terytorium, z siedzibą na terytorium</i>), ustanowić ~ zlikwidować ~ • przedstawicielstwo przedsiębiorcy, ~ do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego; ~ pracowników, agenta/brokera ubezpieczeniowego w państwie członkowskim UE; środowisk zawodowych i twórczych oddziały i przedstawicielstwa banku, instytucji kredytowej, zorganizowane sieci przedstawicielstw stałe ~ <u>przy</u> organizacji międzynarodowej, stałe ~ armatora w porcie przedstawicielstwo dyplomatyczne, obce/polskie ~ ; szefowie przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych • norma przedstawicielstwa: ~ dla okręgu wyborczego, jednolita ~ • rejestr przedstawicielstw: wpis do ~ przedsiębiorców zagranicznych, wykreślić przedstawicielstwo z ~
REPREZENTANT • reprezentant spółki, osoby prawnej, upadłego, obligatariuszy ~ kuratorów sądowych, komorników, notariatu (<i>Krajowa Rada Notarialna jest reprezentantem notariatu</i>) ~ samorządu, powiatu, państwa • reprezentant do spraw roszczeń: ustanowić ~; zakład ubezpieczeń lub jego ~, lista ~
REPREZENTACJA ➤ wyłonić ~ • reprezentacja pracodawców, międzyzakładowa ~ pracowników, ~ związkowa ~ spółki, zakładu ubezpieczeń; jednostek samorządu, Skarbu Państwa, Krajowa Reprezentacja Samorządowych Kolegiów Odwoławczych • należyta reprezentacja: mieć należytą reprezentację; brak ~ • umowa o reprezentację prawo ~ przez partnerów, prawo ~ głównego oddziału sposób, skład, zakres ~

Wykaz aktów prawnych

Kodeks spółek handlowych. Polish Commercial Companies Code. (2006). Wyd. 4. Tł. K. Michałowska. C.H. Beck.

Kodeks spółek handlowych. Polish Code of Commercial Partnerships and Companies. (2004). CD-ROM. Tepis/Rzeczpospolita. Tł. E. Gołębiowska, A. Setkowicz-Ryszka.

Kodeks spółek handlowych. Code of Commercial Companies. (2004). Wyd. 2. Tł. R. Bem, E. Kucharska, J. Marynowicz, A. Mączka.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny
<http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU19640160093&type=3>
Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym
<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19971210769&min=1>
Companies Act 2006;
http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2006/pdf/ukpga_20060046_en.pdf
Companies (Tables A to F) Regulations 1985 as amended by SI 2007/2541 and SI 2007/2826.

Wykaz słowników

BLD: *Black's Law Dictionary*. (red.) B. A. Garner. Wyd. 8. 2004. St. Paul: West Group.
EFP: *Encyclopedia of Forms and Precedents*, t. 9, *Companies: Part 1*, 2000 Reissue. LexisNexis.
ODL: *Oxford Dictionary of Law*. (red.) E. A. Martin, J. Law. 2006. Oxford: OUP.

Bibliografia

Bączkowska, A. (2008), „Corporate Governance w polskiej, europejskiej i angielskiej spółce handlowej: porównanie systemów prawnych i kwestii terminologicznych w przekładzie polsko-angielskim *Kodeksu Spółek Handlowych*“, w: A.S. Dyszak (red.) *Linguistica Bidgostiana* 5. Bydgoszcz: UKM, 15.02.09, absience.org/mojeartykuly/documents/Rada_Nadzorcza.doc.
Biel, Ł. (2008), „Memorandum of Association: Terminologia związana z zawiązaniem i rejestracją spółki *company limited by shares*“, *Lingua Legis*, nr 16, 10-23.
Biel, Ł. (2009), „Terminologia polskiego, angielskiego i amerykańskiego prawa spółek: organy spółki“, *Lingua Legis* nr 17, 46-57.
Clarkson, K. W. (2009), *Business Law Text and Cases. Legal, ethical, global, and e-commerce environments*. Wyd. 11. South-Western Cengage Learning.
Davies, P. L. (red.) (2008), *Gower and Davies' Principles of Modern Company Law*. Wyd. 8. London: Sweet & Maxwell.
Garner, B.A. (2001), *A Dictionary of Modern Legal Usage*. Wyd. 2. Oxford: Oxford University Press.
Jopek-Bosiacka, A. (2006), *Przekład prawny i sądowy*. Warszawa: PWN.
Kierzkowska, D. (2002), *Tłumaczenia prawnicze*. Warszawa: Tepis.
Kidyba, A. (2005), *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz*. Wyd. 4. Warszawa: C.H. Beck.
Mauranen, A. (2006), „Translation universals“, Brown, K. (red.), *Encyclopedia of Language and Linguistics*. Tom 13. Oxford: Elsevier, 93-100.
Okolski, J. (red.) (2008), *Prawo handlowe*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
Potrzeszcz, R., T. Siemiątkowski (red.) (2003), *Komentarz do Kodeksu spółek handlowych. Spółka akcyjna i przepisy karne*. Tom 1. Warszawa: LexisNexis.

Summary

The article discusses fundamental terminology and phraseology connected with company representation in Polish law and has two objectives. The first objective is to conduct a detailed analysis of the most salient terms, *prokurent*, *pełnomocnik zgromadzenia*, *kurator spółki*, *pełnomocnik do głosowania* and *przedstawiciel*, with a view to determining their conceptual fields and obtaining a basis for cross-linguistic comparison. The second objective is to identify and assess their English equivalents in translation practice, demonstrating various techniques applied by legal translators to deal with incongruity and non-equivalence. The

third section presents an overview of Polish phraseology related to representation to aid translators in achieving naturalness in translation.